PB-PP I P-708752
BELGIE(N)-BELGIQUE

Steenuil

Jaargang 68 · nummer 1
oktober · december, werkjaar 2026-2027
V.U. Louise Schelfhout. Abelenstraat 52. Mortsel

OVER JNM

JNM, de Jeugdbond voor Natuur en Milieu, is een jeugdbeweging voor iedereen van 7 tot 26 jaar die zich goed voelt in de natuur en zijn schouders niet ophaalt voor het milieu. Samen trekken we het hele jaar door de mooiste natuurgebieden in en laten we ons betoveren door de zotste waarnemingen. We nemen zelf een zaag of schop in de hand en maken ruimte voor natuur. Bovendien gaan we op een duurzame milieuvriendelijke manier door het leven en proberen we anderen daar ook warm voor te maken.
En tijdens de zomermaanden? Dan kan je tijdens één van onze veertig zomerkampen in binnen- en buitenland dagenlang genieten met vrienden in de natuur. Kom zelf op ontdekking bij één van onze vijftig afdelingen in Vlaanderen en Brussel en word lid.

LID WORDEN

Om lid te worden surf je naar www.jnm.be/lidworden en vul je het online inschrijvingsformulier in. Je krijgt dan verdere betalingsinstructies per mail.
Er zijn drie verschillende tarieven: standaardtarief, verhoogd tarief en verlaagd tarief. Voor meer info surf naar www.jnm.be

LIDGELD HERNIEUWEN

Log je in met je e-mailadres dat bij ons gekend is. Klik rechtsboven op ‘mijn gegevens’. Je kan je lidgeld hernieuwen door te klikken op de knop in de rechterbalk onder jouw naam!

WIE IS WIE BIJ JNM

Dit jaar ben je welkom bij ons als je geboren bent tussen 2001 en 2019.
Graspieper: 7 tot 9 jaar (2e tot 4e leerjaar)
Boompiepers: 10 jaar (5e leerjaar)
Pini: 11 jaar (6e leerjaar)
Ini: 12 tot 15 jaar (1etot 5e middelbaar)

Woudapen: vanaf het schooljaar waarin je voor januari 15 wordt, tot en met het schooljaar waarin je voor januari 26 wordt.
(4de middelbaar tot je 26 wordt)

Ben je ouder dan 26? Dan kan je steunlid worden.

Voor meer info: www.jnm.be

OORDJE VAN DE VOORZITTER

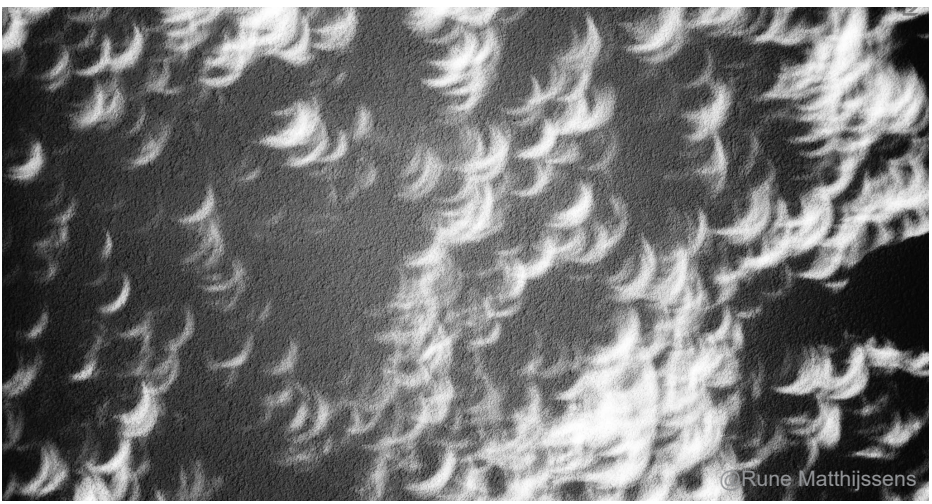

Hallo beste JNM'ers,
Het is weer eindelijk zover, een nieuw werkjaar!

Tijd om nieuwe vrienden te maken, oude vrienden terug te zien, samen spannende avonturen te beleven, ongelooflijk coole dieren te zien, op de bosgrond op zoek te gaan naar bijzondere plantjes, acties voor onze planeet en de natuur te doen en zeker tijd om voor een super sterke afdeling te zorgen.

Samen met een superteam van leiding en andere geëngageerde JNM'ers gaan we er echt een KNALjaar van maken. We organiseren de beste en leukste activiteiten en evenementen voor piepers, ini's, woudapen en JNM-ouders.

Ik heb er alvast heel veel zin in en voel me vereerd om voorzitter te zijn van zo een leuke afdeling. Tot op de activiteiten!

DIEPERS

PIEPHOEK

Wil jij deze kleurplaat inkleuren?

INI'S

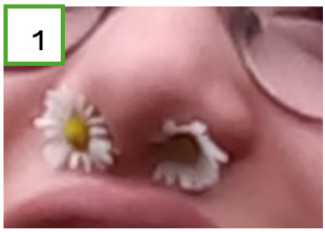
BWARTINI

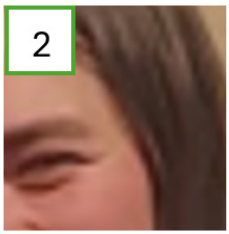

VAN WELKE LEIDING ZIJN DEZE LICHAAMSONDERDELEN?

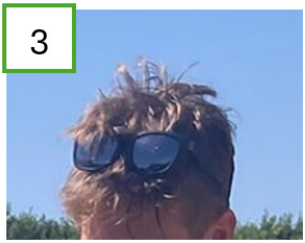
1

2

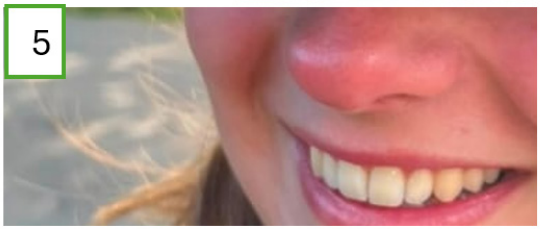
3

4

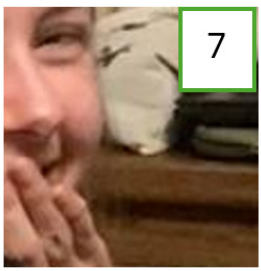
5

6

7

Oplossingen: 1.Ymke 2.Laura 3.Thor 4.Emma 5.Tille 6.Seppe 7.Louise

OUDAPEN

TILSKUIKEN

LEONE VAN GOETHEM

Leone komt van Leon en je mag kiezen of je Leonne of Leoone zegt, mijn ouders zeggen allebei en soms zelfs Leon. Ik ben 16 jaar en ben op dinsdag 10 augustus 2010 geboren, mijn hobby's zijn JNM en Capoeira.

Functie:
promoverant-woordelijke en piepleiding

WAT ZIJN JE TOP 3 JNM-HERINNERINGEN?

Al mijn JNM-herinneringen moeten eigenlijk in deze top 3, dus ik heb de herinneringen gekozen die eerst in me opkwamen.
Naar de vallende sterren kijken op woudapenkamp terwijl het veel te koud is, gesandwicht tussen minstens 5 anderen die ook aan het bevriezen zijn.
Op mijn eerste inikamp met iedereen (lees: ini's, leiding en 3 ezels!!) op de parking van de Colruyt wachten tot de leiding terug is met de hummus.
En de dropping op bac waar ik met mijn voeten was vastgebonden aan die van Jasmijn, omvallen in de koffer van het busje. En toen we uitstapten, stonden we naast een speeltuintje, dus we moesten toch wel even van de glijbaan, Jasmijn achterstevoren en dan allebei in het zand vallen.

WAT WIL JE NOG BEREIKEN IN JNM?

Ik wil volgend jaar graag piepverantwoordelijke worden en hoop dat JNM Antwerpen ooit de grootste afdeling wordt, want wij zijn wel degelijk de leukste afdeling!

PICK UP LINE?

Ik ken er eigenlijk geen, en ik denk dat dit maar positief is want als ik er opzoek vind ik dit: "Wauw! Je bent zelfs heter dan de onderkant van mijn laptop!"

Op een schaal van verharding tot zebra, waar valt een pruim in het bos?
In de Linden-boomstraat ter hoogte van nr 5, 2150 Borsbeek.

Als je een drugbaron was, wat zou je schuilnaam zijn?
Oncinha, kleine jaguar in het Portugees.

Wat is je favoriete letter?
K is echt een sierlijke letter, ik vind ze onder-gewaardeerd en echt noodzakelijk. Zonder 'k' zou het leven saai en kleurloos zijn.

het Hofbestu

1. KONING THOR(RECHTS)
EN HOFMEESTER ARUNE(LINKS)

2. LAURA DE INIVAZAL

3. SEPPE DE WOUDAAPVAZAL

4. SEB DE PIEPVAZAL

5. SIMON DE TIENENMAN

ıuc

NATUUR ARTIKEL

EXOTEN IN DE STAD: WAT DOEN WE ERMEE?

ILIAS BIJNENS

We beginnen bij het begin: wat zijn exoten precies? Eerst even een kleine uitleg. Exoten zijn planten, dieren, en andere organismendie door de mens zijn geïmporteerd uit andere landen en origineel niet voorkwamen in België. Tegenwoordig zijn exoten relevanter dan ooit. Ze komen voor in elk Belgisch natuurgebied en vormen een grote last voor onze biodiversiteit. Ze vinden vaak hun plekje in de natuur, zonder er natuurlijke vijanden te hebben. Hier kunnen ze zich dan makkelijk verspreiden en de soorten die er origineel waren verdrijven. Kijk bijvoorbeeld naar de Amerikaanse stierkikker, een opkomende exoot die het voedsel van onze inheemse* kikkers opeet en daarnaast veel schade veroorzaakt bij inheemse planten en waterleven. Omdat deze exoten zoveel schade aanbrengen, worden ze vaak hardhandig aangepakt.

Maar wat kunnen we eraan doen in een stad? Steden nemen hun eigen problemen met zich mee. Een stad beschreven worden als een “extreme habitat”. Dat wil zeggen dat het voor dieren en planten moeilijker is om hier te overleven. Er zijn meerdere factoren waarom het als een extreme habitat beschouwd kan worden.

Witte paardenkastanje (exoot). Foto: Ilias Bijnens

In een stad is er in de eerste plaats het probleem van eilandvorming van de groene plaatsen. Er zijn parken, tuinen, en andere groene plaatsen, maar die worden allemaal van elkaar gescheiden door wegen, huizen en andere structuren. Hierdoor is het moeilijker voor dieren en planten om zich te verspreiden.

Het terrein van een stad is ook een van de factoren die bijdragen aan een extreme habitat. Omdat er veel gladde oppervlakken zijn (gladde muren, …) is het voor bepaalde dieren moeilijker om zich te bewegen over een gebied. Daarnaast kunnen planten niet meteen aan grondwater geraken door asfalt en beton en wringen ze met hun wortel door kleine scheurtjes in dit materiaal om toch aan grondwater en mineralen te geraken.

Het weer in een stad kan ook als extreem worden beschouwd. Al dat beton en asfalt neemt namelijk heel veel warmte op waardoor het ondraaglijk wordt voor vele soorten om in de zomer te overleven. Ook is er veel verdamping door deze warmte, wat tot vele plaatselijke regenbuien kan leiden.

Geluidsoverlast is ook een belangrijke factor. Vogels en andere dieren die afhankelijk zijn van geluiden om te communiceren, moeten zich hieraan aanpassen, door bijvoorbeeld luider te zijn. Zo blijkt uit onderzoek dat stadsmussen luider zijn in de stad dan op het platteland.

Bovenop dit alles heb je natuurlijk ook de vervuiling. Hier spreek ik niet enkel over afval, maar ook over uitlaatgassen. Dit schrikt natuurlijk ook vele dieren af van steden.

Door al deze factoren moeten de dieren en planten die hier voorkomen zich natuurlijk aanpassen. Hier komen exoten in het spel. In een stad worden er verschillende exotische dieren gehouden en ook een heleboel exotische gewassen aangeplant. Inheemse dieren en planten staan daardoor meer in contact met exoten dan ergens anders. Hierdoor ontstaan er vele nieuwe samenwerkingen tussen beide partijen. Kijk bijvoorbeeld naar halsbandparkieten (exoten) die de rupsen opeten die op een wilg zitten. Deze wilg werd langzaam opgepeuzeld, maar dankzij de halsbandparkieten (die hierdoor gevoed worden) gebeurt dit niet meer.

Halsbandparkiet. Foto: Ilias Bijnens

Daardoor zou je bijna kunnen zeggen dat de dieren en planten in de steden niet zonder exoten kunnen.

Er zijn wel meerdere kanten aan dit verhaal. Aangezien er zoveel exoten zijn in een stad, is dit ook een enorme zaadbron voor deze soorten. Als je met een auto door de stad rijdt, neem je heel wat zaadjes mee van planten. Als je dan met je auto naar een natuurgebied rijdt, kunnen die zaadjes zich daar verspreiden. Daardoor is het in sommige natuurgebieden, die net naast snelwegen liggen, onbegonnen werk om alle exoten te bestrijden, ondanks dat het voor de biodiversiteit van deze natuurgebieden vaak heel belangrijk is om deze weg te krijgen.

Daarom blijft de grote vraag: wat doen we met exoten in een stad? Daar is tot op heden nog geen antwoord op gevonden. Het is wel belangrijk om hierover te blijven nadenken om deze problematiek toch te kunnen aanpakken.

Dit artikel is gebaseerd op de lezing: “Darwin comes to town” door: Menno Schilthuizen.

BEHEER ARTIKEL

BEGRAZING – EEN BEHAPBAAR OVERZICHT

Begrazing, men slaat je er overal mee om de oren en het is alom vertegenwoordigd. Niet alleen in natuurgebieden maar ook in het West-Vlaamse landschap zijn koeien evenmin weg te denken als een Belg uit diens bedrijfswagen. Als je al geen grazers voorbij ziet waggelen in het lokale natuurpuntgebied verschijnen ze wel in de meeste feel-good natuurtijdschriften. Daardoor is het soms wat moeilijk om door de bomen het bos nog te zien. Hoe zat het nu weer met die paarden? En heeft dit gebied nu een koe, een schaap of helemaal niets nodig? Vandaar een blitzkrieg doorheen de wonderlijke wereld van de begrazing.

GROTE GRAZERS

We zullen maar meteen met de deur in huis vallen en het grof geschut bovenhalen. Veelal grazen runderen als groot vee in natuurgebieden. In een straal van 10 km zal er wel een gebied zijn dat Galloways heeft staan. Deze Galloways zijn zowat de sloophamer van het grote vee. Het zijn robuuste gevallen die zonder veel nauwkeurigheid lang gras, struweel en zelfs jonge boomopslag in de winter de kiezen laten passeren. Daarbij trekken ze alles los met hun tong die ze rond hun maaltijd slingeren. Ze zijn dus behoorlijk nuttig als grove structuurarchitecten van een natuurgebied. De koeien dringen zo grote stukken ruigte terug en houden ze in toom. En doordat ze heelder pollen kunnen uitrukken is er met het doorbreken van de grasmat nóg meer variatie bekomen.

Galloways in ruige weide met kleinschalig struweel

Om de grove korrel van de Galloways wat te polijsten deponeren beheerders vaak konikpaarden op hetzelfde perceel. Deze paarden zijn in tegenstelling tot de runderen geen herkauwers en gaan dus voor de sappige, makkelijk verteerbare vegetatie. Ze grazen het korte gras mooi egaal en hun toiletgebruik zorgt voor nog meer structuurelementen. Op de plekken waar de paarden zich vaak ontlasten komen plaatselijk veel nutriënten vrij waardoor opkleine plekjes ruigtes en bramenkoepels ontstaan, een uitstekende nectarbron voor insecten en broedgelegenheid voor vogels. Ondanks dat ze een fijnzinnigere aanvulling zijn bij het grove graasgedrag van de runderen zijn ook deze paarden niet

in staat om alle subtiliteiten te garanderen. Omdat ze graag verse, groene scheutjes verorberen gaan soms te veel kruidachtige planten voor de bijl, deze zijn juist meestal heel waardevol om tussen de grasmat te hebben staan. En bij gebieden waarbij te veel nutriënten in de bodem zitten kunnen koeien noch paarden veel doen om dit te verschralen, maar daarover straks meer.

KLEINE GRAZERS

Als we het over verschraling hebben, komen onze geliefde schapen al snel in beeld. Deze wollige beesten hebben namelijk een fantastische eigenschap die (weeral) met hun grote boodschap te maken heeft. Een schaap laat heel de dag bijna geen keutel vallen, maar ‘s ochtends bij het opstaan komt alles vrij. Klinkt misschien als een wansmakelijk fait-divers maar dit is een zeer belangrijk gegeven bij schapenbegrazing! Door schapen ’s avonds op stal te zetten nemen ze veel nutriënten uit het gebied mee om ze ’s ochtends op de stalvloer de vrije loop te laten gaan. Zo halen ze systematisch nutriënten uit het gebied en verschraalt dit steeds meer. Een ander belangrijk concept bij schapen is stootbegrazing. Hierbij graast een kudde kortstondig op een klein stuk grasland, en na korte tijd verplaatsen ze zich, onder toeziend oog van de herder, naar een nieuw deel. Hierdoor forceer je de schapen om alles op te eten wat ze tegenkomen, want ze hebben geen tijd om kieskeurig te zijn. Schapen hebben namelijk net zoals de meeste grazers een voorliefde voor jonge kruiden. Als ze alles opeten gaat ook de grasmat eraan waar dan de waardevolle kruiden weer van profiteren.

Als laatste grazer heb ik nog een knaller in de aanbieding. De geit! Ook wel liefkozend de mekkerende round-up genoemd. Dit omdat ze met grote precisie en toewijding grote stukken struweel en boomopslag met de grond gelijk maken. Last van een verruigende vegetatie? Gaan de waardevolle graslanden teloor aan oprukkende bramen en jonge berkjes? Wanhoop niet en zet er gewoon wat geiten op. Dit wondermiddel tegen struweel is echter niet alleen, wanneer enkele geiten in een schapenkudde vertoeven nemen deze zowaar het graasgedrag van de geiten integraal over. Zo werken enkele geiten makkelijk op grote schraal struweel weg.

Het is dus wel duidelijk dat je niet zomaar elke grazer overal kunt neerpoten. In sommige gebieden is begrazing gewoonweg niet mogelijk, dan is handmatig beheer nodig. Het belangrijkste is goed na te denken wat er uit het gebied te halen valt. Is er enkel struweel met wat grazige delen ertussen te redden? Of past dit juist het best bij het gebied? Dan doet een gezonde mix van grote grazers wonderen. Is er een delicatere vegetatie aanwezig? Zou er mits verschraling hoger botanisch potentieel in het gebied schuilen? Dan is een goed toegepaste kudde schapen een goed idee. En moet je van dat stomme struweel af? Zet gewoon een geit.

MILIEU ARTIKEL

BRAND IN DE HOGE VENEN: A BLAST FROM THE PAST

YMKE COX

Iedereen heeft wel de stroom aan nieuws meegekregen over de brand in de Hoge Venen (of dat hoop ik toch). Minstens 3000 hectare aan natuurgebied, uitgegroeid over duizenden jaren tijd, afgefikt in maar een maand. Dit heeft enorme gevolgen voor de biodiversiteit en betekent ook het verlies van een ‘klimaatspons’. Het veenmos fungeerde als een spons die grote hoeveelheden water en koolstof opsloeg en ons beschermde tegen natuurbranden en overstromingen. Nu is het juist veranderd in een bron van CO_2.

Maar dit was nog niet eens de grootste brand die de Hoge Venen gekend heeft. In 1911, 115 jaar geleden, vond er een soortgelijke situatie plaats, waarbij rond de 3900 hectare verloren ging. Ik als geschiedenisstudent vond het interessant om eens te kijken naar hoe de mensen van toen hiermee omgingen, en wat de verschillen en gelijkenissen waren met nu.

1911: EEN ONWAARSCHIJNLIJKE SAMENWERKING IN ONZEKERE TIJDEN

Een groot verschil met nu is dat de Hoge Venen zich in 1911 nog veel meer bevonden in een grensgebied tussen België en Pruisen (op dat moment deel van het Duitse Keizerrijk). Maar deze brand begon eigenlijk op hetzelfde moment van het jaar als die van 2026, tijdens een opmerkelijk droge zomer. Meer dan 2000 Belgische en Pruisische soldaten werden ingezet om het vuur te bestrijden. Ze hadden echter nog niet de geavanceerde blusmiddelen die wij vandaag hebben.

Bron: Digitaal Archief Kurt Andres

Daarom moesten ze het doen met brandgangen en schoppen.

De samenwerking tussen twee landen was ook niet zo simpel. Het was een periode van grote politieke spanningen in Europa (drie jaar later zou Duitsland België binnenvallen). De ramp maakte een grote indruk en veel kranten stuurden journalisten om een kijkje te komen nemen. Ze begonnen het zelfs te vergelijken met de uitbarsting van de Vesuvius (de vulkaan die Pompeï in as legde).

Het was een periode van extreem veel menselijke invloed in de Hoge Venen. In de 18de eeuw werden ze massaal drooggelegd om plaats te maken voor plantages naaldbomen. Dit was om de groeiende industrie rond Luik van genoeg hout te voorzien. De droge zomer was de druppel.

Het was ook wel een groot kantelpunt voor de Venen. Mensen begonnen te beseffen wat voor een natuurwaarde het gebied had en men begon zich stilaan sterker in te zetten voor de bescherming ervan.

ER IS NOG HOOP

Planten en dieren kunnen zich beginnen herstellen wanneer de omstandigheden weer wat gunstiger zijn. We zijn een groot stuk veen verloren, maar dat wil niet zeggen dat het hele ecosysteem mee verdwijnt. Het zal decennia duren voor een volledig herstel, maar er is nog heel wat mogelijk.

CONTACT

VOORZITTER: Thor Thiry (Thor.Thiry.tt@gmail.com, +32468176461)

SECRETARIS: Arune Moeskops Plichart (arune.moeskops@jnm.be, +32 489 89 97 65)

PIEPVERANTWOORDELIJKE: Seb Thys (sebthys07@gmail.com, 0468 22 20 58)

INIVERANTWOORDELIJKE: Laura Delbeke (laura.louise.delbeke@gmail.com, +32 468 46 93 96)

WOUDAPENVERANTWOORDELIJKE: Seppe De Borger (seppe.deborger@skynet.be, 0471786271)

JNM NATIONAAL SECRETARIAAT:

info@jnm.be, 09/223 47 81
Het nationaal bondssecretariaat is gevestigd in de Kortrijksepoortstraat 192, 9000 Gent en is elke werkdag open van 10u tot 12u30 en van 13u30 tot 17u.

Hey, fijn dat je er nog bent helemaal aan het einde van deze Steenuil! Wij zijn Ymke (ymkecox@gmail.com, 0473 33 08 23) en Louise(louise9sch@gmail.com, 0468 22 03 35) de nieuwe redacteurs van ons geliefde boekje. Heb je een vraag, leuk idee of eventuele cover voor in een volgend nummer van de Steenuil aarzel niet en contacteer ons!

Activiteiten		
04/10	Vier uur vieren op de vierde	Ini's
10/10	Oktober vol okselvijvers: Zoemende zeisen in actie	Woudapen
10/10	Milieumaffia	Graspiepers
11/10	Klimaatmars	Iedereen
17/10	Oktober vol okselvijvers: Brommende bosmaaiers	Woudapen
17/10	Beheer in de Hobokense polder	Ini's
18/10	Bombastische Bosstratego	Boompiepers
23/10	Dag van de jeugdbeweging!	Woudapen
24/10	Waar is de Woudaap	Woudapen
25/10	Oktober vol okselvijvers: Feestelijke afsluiter	Woudapen
30/10	Halloweeennn	Boompiepers
31/10	HALLOWEEENN	Graspiepers
31/10	Hahahalloween	Ini's
06/11	Skibidi Ohio rizz Brainrot chillavond	Woudapen
07/11	Wandelen tussen rotsen en rivier	Woudapen
07/11	Digitale detox chillavond	Woudapen
08/11	Huppelen op de heide	Ini's
08/11	Afvalraap queeste	Graspiepers
14/11	Beheer met Mechelen!!!	Ini's
15/11	Dagtocht in Kalmthoutse heide	Boompiepers
20-22/11	Herfstig Woudapen Weekendje	Woudapen
28/11	Beheren in de vuile plas	Graspiepers
29/11	Beheerlijke boompiepactiviteit	Boompiepers
04/12	To quiz or not to quiz: that is the question!	Ini's
05/12	Hoor de wind waaien	Woudapen
12/12	Winters fortbezoek	Woudapen
12/12	Filmavondjeeeeee!!!!!!!!!	Piepers
13/12	Lokaaldag!!!	Woudapen
20/12	Forten-foto-fietstocht	Ini's
27/12	kerstfeestje!!!	Woudapen
16/01	Familiedag	Piepers
16/01	The wonderful world of a docu-evening	Ini's
23/01	Winterwandeling in het zonienwoud,	Woudapen, ini
06/02	Speeltuinentocht	Graspiepers
07/02	Zoektocht in het beeldenpark	Boompiepers

Luisterlijster
JNM Antwerpen

Laura Delbeke

Heyy, ik ben Laura en ben 21 jaar. Dit jaar ben ik luisterlijster. Je kan me dus altijd aanspreken voor een babbeltje als je daar nood aan hebt. Maakt niet uit waarover, ik luister graag mee!

Wat is dat?

Een luisterlijster is iemand die, de naam zelf zegt het eigenlijk al een beetje, een luisterend oor biedt en een laagdrempelig aanspreekpunt vormt voor iedereen betrokken bij de afdeling. Namelijk leden, leiding en ouders. De luisterlijster staat dan tijdens het werkjaar en/of op kamp klaar voor JNM'ers die iets in vertrouwen willen delen.

Naast luisteren kan de luisterlijster, wanneer dat nodig is, ook doorverwijzen naar gepaste hulp, en het betrokken lid, de leiding of ouder daarin begeleiden. Hierbij staat de luisterlijster rechtstreeks in contact met de nationale API's. Meer info hierover: https://jnm.be/nl/api.

Hoe kan je mij bereiken?

Je mag me altijd voor, na of tijdens een activiteit/ vergadering aanspreken. Ook mag je me altijd bellen of een berichtjes sturen. Mijn contactgegevens kan je vinden op de site van JNM Antwerpen onder contact.

JNM ANTWERPEN